

Súd: Okresný súd Dolný Kubín
Spisová značka: 8C/10/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5413206135
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Veselá
ECLI: ECLI:SK:OSDK:2016:5413206135.5

Rozhodnutie

Okresný súd Dolný Kubín samosudkyňou JUDr. Janou Veselou v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., so sídlom Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, 130 00, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporkyni: O. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXX, o zaplatenie zmenkovej sumy 248,- Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Súd návrh zamietá.

II. Odporkyni sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Dňa 28.03.2013 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (v ďalšom texte len ako „nariadenie“). Uvedeným návrhom sa navrhovateľ domáha priznania zmenkovej sumy vo výške 248,- eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo zmenkovej sumy 248,- eur od 22.11.2010 do zaplatenia, 6 % ročným úrokom zo zmenkovej sumy 248,- eur od 07.02.2011 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 0,83 eur, ako aj náhrady trov konania.

K návrhu pripojil zmenku, ktorej vystaviteľkou je odporkyňa s tým, že ako miesto vystavenia zmenky sú uvedené Y., dátum vystavenia zmenky je uvedený 27. februára 2010 a v časti „zmenková suma“ je uvedená 248,- eur a v časti „zmenkový úrok 0,25% denne od“ je vyplnený dátum 22. novembra 2010. Ďalej je na zmenke uvedené: zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, Oddiel: Sro, vložka číslo:23636/B. Taktiež je na zmenke uvedené, že ide o zmenku „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ a splatné: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava. Napokon je prednej strane zmenky uvedené: číslo zmluvy 500200035. Na rube zmenky sa nachádza text: Namiesto nás na rad CD Consulting, s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO: 264 29 705 a pod týmto textom je text: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Jaroslav Fuchs, konateľ a podpis.

Ako už bolo uvedené, z obsahu predloženej zmenky vyplýva, že predchádzajúcim majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o..

O návrhu súd rozhodol rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 8C/10/2013-61 zo dňa 24.03.2014, ktorým návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol a odporkyni nepriznal náhradu trov konania.

Na základe odvolania navrhovateľa o veci rozhodoval Krajský súd v Žiline, ktorý napadnutý rozsudok, uznesením č.k. 13Cob/204/2014-101 zo dňa 20.05.2015, zrušil a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie.

V odôvodnení zrušujúceho uznesenia odvolací súd uviedol, že závery okresného súdu, ktoré vychádzali z právneho vyhodnotenia základného vzťahu, posúdenie ktorého ani nebolo predmetom sporu, pretože odporkyňa ako dlžník zo zmenky žiadne kauzálne námietky nevzniesla, nemôže stačiť na prelomenie zásady obsiahnutej v ust. § 17 zákona č. 191/1950 Zb. Ustanovenie § 17 zákona č. 191/1950 Zb. dokazovanie ohľadom základného vzťahu pripúšťa len vtedy, ak ohľadom kauzálneho vzťahu boli podané a preukázané námietky zo strany dlžníka. Okresný súd pri posudzovaní uplatnenej pohľadávky navrhovateľom bol oprávnený posudzovať len to, či zmenka obsahuje všetky zákonom č. 191/1950 Zb. vyžadované náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť povinne do nej uviesť. Nebol oprávnený skúmať podmienky jej vystavenia, ani jej neprípustnosť. Zákaz zneužitia práva je síce jedným zo základných princípov fungovania právneho štátu, napriek tomu právna úprava zákona č. 191/1950 je prísne formálna a neumožňuje súdu bez podania námietok dlžníkom prelomiť zásadu uvedenú v ust. § 17 zákona č. 191/1950 Zb., tak aby sa mohol súd zaoberať základným záväzkovým vzťahom, ktorý môže mať charakter vzťahu spotrebiteľského. Nespornosť a abstraktnosť zmenkových záväzkov môže prelomiť len taká skutočnosť, že sám majiteľ pri nadobúdaní zmenky nekonal poctivo a že konal na škodu dlžníka. Námietka nepoctivého nadobudnutia zmenky ďalším majiteľom na škodu dlžníka však musí byť ako relatívna námietka uplatnená dlžníkom a musí byť aj preukázaná.

Uložil tunajšiemu súdu v ďalšom konaní postupovať v zmysle návrhu navrhovateľa, ktorý si podľa nariadenia uplatnil ako indosatár právo na zaplatenie zmenky vystavenej odporkyňou, pričom navrhovateľ v konaní nie je povinný preukazovať existenciu žiadneho záväzkovo-právneho vzťahu a ani ďalšie skutočnosti, na základe ktorých okresný súd dospel k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku. Ďalej mu uložil vychádzať zo stavu konania, v rámci ktorého odporkyňa v nariadením stanovenej lehote neuplatnila žiadne námietky voči uplatnenému nároku navrhovateľa, prečo nemohol okresný súd bez námietok skúmať a vykonávať dokazovanie ohľadom záväzkovo-právneho vzťahu, aj keby tento záväzkovo-právny vzťah mohol byť vzťahom spotrebiteľským, a to vychádzajúc z nariadením stanovenej koncentračnej zásady. Ďalej tunajšiemu súdu uložil posudzovať navrhovateľom uplatnený nárok podľa ZZaŠ z hľadiska toho, či navrhovateľom predložená zmenka, je zmenkou, ktorá má ZZaŠ vyžadované náležitosti. Vyslovil názor, že ani dlžníkov, ktorí sú spotrebiteľmi, nie je možné vyňať z pôsobnosti ust. § 17 ZZaŠ, najmä ak takíto dlžníci žiadne relevantné námietky týmto ustanovením predpokladané v konaní voči indosatárovi zmenky v nariadením stanovenej lehote neuplatnili. Bez relevantných námietok dlžníka, aj keď je tento spotrebiteľom, je výklad, ktorý smeruje k prelomeniu zásad stanovených v ust. § 17 ZZaŠ v nesúlade s výslovným znením tohto ustanovenia. Uložil tunajšiemu súdu spravovať sa uvedenými závermi odvolacieho súdu a postupovať podľa nich za predpokladu, ak v rámci nového konania nedôjde ku kvalitatívne odlišnej zásadnej zmene skutkového a právneho stavu veci. Uložil mu posúdiť nielen nárok na zaplatenie zmenkovej istiny, ale aj stanovenie doby ukončenia lehoty úročenia zmenkovej sumy v súlade s obsahom § 48 a § 49 čl. I. ZZaŠ a dôsledne sa vyjadriť aj k úroku 0,25 % denne, dojednanému v zmysle čl. I § 5 ods. 1 ZZaŠ a posúdiť jeho výšku.

Po rozhodnutí odvolacieho súdu, dňa 21.12.2015, bolo súdu doručené čiastočné späťvzatie návrhu, ktorým navrhovateľ zobral svoj návrh späť v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku 0,25% denne, čím si navrhovateľ uplatňuje v tomto konaní len zmenkový úrok vo výške 0,06% denne. Uznesením č.k. 8C/10/2013-184 zo dňa 26.04.2016 súd konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 248,- Eur od 22.11.2010 do zaplatenia zastavil. Na základe uvedeného predmetom konania ostal nárok na zaplatenie sumy 248,- Eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,06% denne od 22.11.2010 do zaplatenia zo sumy 248,- Eur a 6% ročným úrokom od 07.02.2011 do zaplatenia zo sumy 248,- Eur.

Na prejednanie veci súd podľa čl. 7 ods. 1 písm. c/ nariadenia nariadil pojednávanie, ktorého sa zúčastnila len odporkyňa. Právny zástupca navrhovateľa s pojednávaním v jeho neprítomnosti súhlasil.

Odporkyňa na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 14.03.2016 uviedla, že ohľadne danej veci si pamätá to, že zaplatila 108,- EUR prvú splátku a potom sa jej napojili na plat a sťahovali jej to z platu, vždy vo výške 108,- EUR mesačne. Takto jej to sťahovali asi 4 roky, teda dotedy, kým ju z roboty neprepustili. Sťahovali jej to vo firme Q. D., ktorá firma už bola zrušená, takže nevie ako by sa dostala

k dokladom o tom, čo jej strhli. Tá pôžička teda musí byť niekoľkokrát preplatená. Na pojednávaní odporkyňa súdu predložila ústrižok peňažného poukazu na sumu 108,- EUR poukázanú na pošte v D. D. P. dňa 16.03.2010 na č.ú. 000000-00201198990 a s variabilným symbolom 50020035. Na otázku súdu odporkyňa uviedla, že pokiaľ ide o účel poskytnutia pôžičky, tak sa jej zdá, že potrebovala niečo kúpiť do domácnosti a zdá sa jej, že to bola práčka. Na ďalšom pojednávaní odporkyňa súdu predložila 6 kusov výplatných pásov, a to za obdobie 2/2012, 4/2012, 5/2012, 1/2013 a 6/2013, pričom v každej bola uvedená zrážka spolu 223,60 EUR. K páskam odporkyňa uviedla, že táto zahŕňala zrážku v prospech spoločnosti Pohotovosť a zdá sa jej, že aj v prospech spoločnosti Home Credit Slovakia, ktorej išla zrážka 30,- EUR. Na pojednávaní dňa 27.04.2016 odporkyňa predložila 4 ústrižky poštových peňažných poukazov. Ide o ústrižky peňažných poukazov vždy na sumu 108,- EUR poukázanú na pošte v D. D. P. na č.ú. XXXXXX-XXXXXXXXXXXX a s variabilným symbolom XXXXXXXX, a to v dňoch 16.04.2010, 18.06.2010, 04.08.2010 a 05.08.2010. Taktiež predložila potvrdenie o zamestnaní vystavené spoločnosťou Q. Z., s.r.o. zo dňa 31.07.2013.

Okrem vyššie uvedených dokladov, ktoré predložila odporkyňa, súd na pojednávaní vykonal dokazovanie zmenkou, ktorú s návrhom predložil navrhovateľ (č.l. 4 spisu), výpismi z obchodného registra na navrhovateľa (č.l. 5 spisu) a na spoločnosť TOP INNOVATIONS, s.r.o., ako aj na spoločnosť v konaní zastupujúcu navrhovateľa (č.l. 55,56 spisu), lustráciou spisov, v ktorých vystupuje ako navrhovateľ spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. a v ktorých ju zastupuje spoločnosť Fridrich Paľko, s.r.o. (č.l. 57,58 spisu) a napokon listinami nachádzajúcimi sa v exekučnom spise tunajšieho súdu č.k. 6Er/320/2012 na č.l. 1 spisu (žiadosť o udelenie poverenia), na č.l. 2 (zápisnica o spísaní návrhu na vykonanie exekúcie), na č.l. 3 (zmluva o úvere), na č.l. 4 (všeobecné podmienky poskytnutia úveru), na č.l. 5 (zmenka), na č.l. 7 až 9 (rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu), na č.l. 11 (uznesenie zo dňa 19.09.2012, ktorým bola zamietnutá žiadosť o udelenie poverenia) a na č.l. 38 (uznesenie zo dňa 12.08.2013, ktorým bola exekúcia zastavená).

Pri rozhodovaní po zrušení prvotného rozsudku vydaného vo veci je tunajší súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý vyslovil vo svojom zrušujúcom uznesení. Po rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré je z 20.05.2015, však došlo k zásadným zmenám.

Dňa 20.10.2015 bolo prijaté Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia NS SR k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. 93, ročník 2015 (ďalej len „stanovisko“). Podľa tohto stanoviska

I/ Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nezohľadí žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok, zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

V danom stanovisku je tiež uvedené, že nariadenie nekladie žiadne preukážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku, včítane aplikácie znalosti určitých okolností súdu z jeho činnosti (notoriety), zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní, rešpektovaním vyššej súdnej ochrany spotrebiteľa vykonaním potrebného dokazovania, či ochrany dobrých mravov. Z nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť, a to ani v prípade absencie aktivity žalovaného v konaní. Súd môže k návrhu pristupovať s rovnakou mierou ingerencie ako k akémukoľvek inému návrhu uplatnenom v konaní pred súdom. Súd môže konať aj formou nariadenia pojednávania a nemusí to byť vždy len na základe návrhu účastníka, ale aj keď to sám považuje za potrebné. Úvaha týkajúca sa prieskumu uplatneného nároku s oporou v doloženej zmenke nemôže byť ovplyvnená povahou použitého procesného nástroja. Skúmanie prípadnej absolútnej neplatnosti úkonu, ku ktorej pristupuje súd ex offo, nie je nariadením nijako vylúčená. Ak by súd vzhľadom na uplatnené námietky odporcu dospel k záveru, že žalobca

vedome konal na škodu žalovaného ako dlžníka z indosovanej zmenky (pretože pri nadobudnutí zmenky, na ktorej je uvedené číslo spotrebiteľskej zmluvy, vedel, že sa jedná o zmenku na rad, ktorá v zásade zbavuje dlžníka možnosti uplatniť voči novému majiteľovi zmenky námietky v zmysle § 17 ZZaŠ a z údajov o čísle zmluvy a okolností svojich vzťahov k remitentovi musel vedieť, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu) výkon práva žalobcu by tak vzhľadom na konkrétne zistené okolnosti bol v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 OZ ako aj so ZoSÚ v znení platnom do 31.12.2010, pretože indosácia zmeniek zabezpečujúcich záväzkov dlžníka zo spotrebiteľskej zmluvy v posudzovaných okolnostiach predmetných prípadov bola v rozpore s § 4 ods. 6, 7 ZoSÚ v znení platnom od 01.01.2008 do 31.12.2010. Takýto výklad smeruje aj ku konštatovaniu, že pokiaľ takáto situácia nastane, nie je potrebné zaoberať sa tým, či ide pôvodne o blankozmenku, ktorá by mala byť vyplnená v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva všeobecná zásada, podľa ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá spotrebiteľovi musí byť poskytnutá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS. Prijatie výkladu pri rigidnej aplikácii § 17 ZZaŠ smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinnosti na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. Postup žalobcu v konaní, ktorý sa na úkor spotrebiteľa na takúto právnu úpravu spolieha, možno potom považovať za zneužitie práva. Aj v stanovisku je citované pravidlo (rovnako ako to urobil prvostupňový súd vo svojom zrušenom rozsudku) vyplývajúce z nálezov Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 457/2010, že zákaz zneužitia práva je silnejší než dovolenie dané právom a pokiaľ právna norma určité správanie aprubuje a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím, súdy nesmú poskytnúť ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami.

Ďalšiu zmenu po rozhodnutí odvolacieho súdu zo dňa 20.05.2015 predstavuje novela O.s.p. v podobe zákona č. 438/2015 Z.z, ktorá nadobudla účinnosť dňa 23.12.2015, pričom podľa jej prechodného ustanovenia § 372y ods. 1 (okrem v ods. 2 a 3 stanovených výnimiek) táto sa vzťahuje aj na predmetné konanie, keďže sa vzťahuje aj na konania začaté pred jej účinnosťou.

Uvedená novela zaviedla do ust. § 79 odsek 4, podľa ktorého ak nie je dokázaný opak, platí, že nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Takisto táto novela novelizovala § 17 zákona č. 191/1950 Zb. tak, že zaviedla odsek 2, podľa ktorého v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Za uvedenej situácie už potom nemožno vychádzať z právneho názoru odvolacieho súdu, že nemožno ex offio preskúmať pôvodný záväzkový vzťah, v súvislosti s ktorým bol založený zmenkový záväzok, ak súd zistí spotrebiteľský charakter daného záväzku.

Z vykonaného dokazovania, ktoré, ako už bolo uvedené spočívalo v dokazovaní listinami, z ktorých prvostupňový súd vychádzal už pri svojom prvom rozhodovaní o veci (na základe čoho mal navrhovateľ vedomosť, z čoho bude súd pri rozhodovaní vychádzať) mal súd preukázané, že tomuto konaniu predchádzalo aj konanie sp. zn. 6Er/320/2012, v ktorom vystupovala ako povinná terajšia odporkyňa a ako oprávnený spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Z uvedeného exekučného spisu súd zistil, že predmetná zmenka bola vystavená v súvislosti s ÚZ (Zmluvou o úvere č. 500200035 zo dňa 27.02.2010), ktorej číslo je uvedené na zmenke vpravo hore. Na rube úverovej zmluvy sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru a konkrétne článok 17 týchto podmienok s predtextom „Dohoda o vyplnení zmenky“ obsahuje nasledovný text: Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najneskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej

splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Súdny exekútor, u ktorého bol návrh na vykonanie exekúcie spísaný, doručil na tunajší súd žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie dňa 07.09.2012. O tejto žiadosti exekučný súd rozhodol uznesením č. k. 6Er/320/2012-11 zo dňa 19.09.2012 tak, že žiadosť o udelenie poverenia zamietol. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 08.07.2013. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že dôvodom zamietnutia žiadosti bola skutočnosť, že súd dospel k záveru, že v danom prípade sa uplatnený nárok týka nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, pričom rozhodcovský súd, ktorý vydal exekučný titul založil svoju právomoc na rozhodcovskej doložke, ktorá má povahu neprijateľnej, a teda neplatnej zmluvnej podmienky. Keďže, ako už bolo uvedené, uznesenie č.k. 6Er/320/2012-11 zo dňa 19.09.2012 nadobudlo právoplatnosť, tunajší súd uznesením č.k. 6Er/320/2012-38 zo dňa 12.08.2013 exekúciou zastavil, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 04.09.2013.

Z doteraz uvedeného je zrejmé, že zmenka vystavená odporkyňou mala povahu zabezpečovacej zmenky, ktorú skutočnosť preukazuje aj údaj na zmenke, ktorým je uvedenie čísla zmluvy (teda ide o odkaz na hlavný vzťah).

Predmetná zmluva je pritom nepochybne spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 Občianskeho zákonníka, keďže spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ju uzavierala a plnila v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (keď podľa údajov obchodného registra do predmetu činnosti danej spoločnosti patrí poskytovanie úverov) a odporkyňa ju neuzavierala a neplnila v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, keďže v zmluve je označená údajmi občana a nie podnikateľa (obchodné meno, miesto podnikania, IČO). Na túto spotrebiteľskú zmluvu dopadá aj režim zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 01.01.2010 (§ 2 písm. a/a b/, § 3 ods. 1 a2). Snahou spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. bolo tento režim vylúčiť tým, že v zmluve bolo vyznačené, že úver sa poskytuje na výkon zamestnania, keď podľa ust. § 3 ods. 2 spomínaného zákona je spotrebiteľom len fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Ako však uviedla odporkyňa, úver si brala na zakúpenie spotrebiča do domácnosti.

Podľa novelizovaného ust. § 79 odsek 4 O.s.p., ak nie je dokázaný opak, platí, že nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Súd konštatuje, že navrhovateľ, na ktorom bolo v tomto prípade dôkazné bremeno, nepreukázal, že uplatňovaný nárok zo zmenky nevznikol zo spotrebiteľského vzťahu. Z vykonaného dokazovania (konkrétne z vylučenia odporkyne - č.l. 165 spisu) vyplýva, že išlo o spotrebiteľský úver.

Súd potom konštatuje, že voči odporkyni uplatňovaný nárok zo zmenky vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Vzhľadom na uvedené, súd postupujúc podľa § 17 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. účinného od 23.12.2015 prihliadol na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ako aj na námietky odporkyne, ktoré sa týkali jej vzťahu s predošlým majiteľom zmenky - spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o.

Podľa odseku 1 § 17 zákona č. 191/1950 Zb. účinného od 23.12.2015 kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaným zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

V prejednávanej veci súd z úradnej povinnosti prihliadol na to, že pôvodný majiteľ zmenky, ako aj navrhovateľ zneužili inštitút indosácie zmenky. Zmenka bola postúpená na spoločnosť, ktorej konateľom bol do 07.01.2013 Daniel Paľko, trvale bytom Bratislava, Dunajská 5. Daniel Paľko, bytom Dunajská 5, Bratislava vystupuje ako spoločník a konateľ v spoločnosti TOP INNOVATIONS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Moyzesova 8, IČO: 47345071, pričom druhým spoločníkom a konateľom tejto spoločnosti je doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD. - konateľ právneho zástupcu navrhovateľa. Je teda zrejmé, že konateľ právneho zástupcu navrhovateľa nie je vo vzťahu k navrhovateľovi len jeho právnym zástupcom,

ale s navrhovateľom bol aj personálne prepojený, keď podniká spoločne s bývalým konateľom (i spoločníkom) navrhovateľa. Takisto tým, že právny zástupca navrhovateľa zastupoval a zastupuje spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., v súdnych a exekučných konaniach, musí mať vedomosť o tom, že zmenky boli vystavené na zabezpečenie pohľadávok z úverových zmlúv, ktorých vymáhanie v exekúcii bolo neúspešné. Právne inštitúty vyplývajúce zo zmenkového a šekového zákona tak boli použité na to, aby spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., prostredníctvom inej, jej nie úplne neznámej spoločnosti, získala nespochybniteľný exekučný titul k vymáhaniu svojich pohľadávok nad rámec ich dôvodnej výšky, keďže tieto pohľadávky môžu byť dôvodné len ohľadne výšky poskytnutých a nevrátených peňažných prostriedkov, ale nedôvodné ohľadne ich (neprimerane vysokého) príslušenstva. V danej veci bol podľa úverovej zmluvy poskytnutý úver 500,- Eur. Daná úverová zmluva však nespĺňa zákonom vyžadované náležitosti k tomu, aby išlo o úver s poplatkami a úrokmi. Chýba v nej napríklad uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov, priemerná hodnota tejto miery, či úroková sadzba, ktoré skutočnosti majú podľa § 4 ods. 3 písm. b) uvedeného zákona bezúročnosť a bezpoplatkovosť daného úveru. Spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. tak vzniklo právo len na vrátenie poskytnutého úveru.

Z ústrižkov poštových peňažných poukazov predložených odporkyňou mal súd preukázané, že v období od 16.03.2010 do 05.08.2010 odporkyňa na účet č.ú. 00201198990 poukázala platby v celkovej sume 540,- Eur, pričom tieto platby boli špecifikované variabilným symbolom 50020035 (ide o číslo úverovej zmluvy uzavretej medzi odporkyňou a spoločnosťou POHOTVOSTĚ, s.r.o. dňa 27.02.2010) a išlo o päť platieb vždy v sume 108,- Eur, čo je výška mesačnej splátky uvedenej v predmetnej úverovej zmluve. Odporkyňa tvrdila, že okrem súm, ktoré poukázala spoločnosti POHOTVOSTĚ, s.r.o. poštou, v prospech tejto spoločnosti jej vtedajší zamestnávateľ XPS Slovakia, s.r.o. štyri roky vykonával zrážky zo mzdy a takýmto spôsobom bola táto „pôžička“ niekoľkokrát preplatená. Jej tvrdenie preukazuje potvrdenie o zamestnaní vystavené spoločnosťou XPS Slovakia, s.r.o. dňa 31.07.2013, v ktorom sa uvádza, že odporkyňa u nich pracovala od 18.08.1999 do 31.07.2013 a v potvrdení je zoznam zrážok zo mzdy v celkovej sume 223,60 Eur, medzi nimi aj zrážka v prospech spoločnosti POHOTVOSTĚ, s.r.o. v sume 97,- Eur VS: 8500200109. Odporkyňa súčasne predložila výplatné pásky za 2/2012, 4/2012, 5/2012, 6/2012, 1/2013 a 6/2013, z ktorých vyplýva, že v každom z týchto mesiacov jej bola vykonaná zrážka zo mzdy v celkovej sume 223,60 Eur, t.j. vrátane 97,- Eur v prospech spoločnosti POHOTVOSTĚ, s.r.o., pričom súčin sumy 97,- Eur a počtu 6 mesačných zrážok predstavuje 582,- Eur. Keďže však pri zrážke v sume 97,- Eur uvedenej v potvrdení o zamestnaní je uvedený variabilný symbol 8500200109 a nie 50020035 (číslo úverovej zmluvy uzavretej medzi odporkyňou a spoločnosťou POHOTVOSTĚ, s.r.o. dňa 27.02.2010) nemožno prijať spoľahlivý záver, či išlo o plnenie podľa tejto zmluvy alebo nie. Ďalšie skúmanie tejto skutočnosti však súd v konaní nepovažoval za potrebné, a to s ohľadom na právny záver, že úver, ktorý bol zabezpečený zmenkou, z ktorej sú odvodené žalované nároky, má povahu úveru bez úrokov a bez poplatkov. Ak pritom z dokazovania vyplýva, že odporkyňa v lehote splatnosti úveru (posledná splátka bola splatná dňa 17.11.2010) uhradila istinu poskytnutého úveru, suma, na ktorú je vystavená zmenka predstavuje príslušenstvo úveru, na ktoré navrhovateľ nemá nárok, pričom samotná táto skutočnosť postačuje na zamietnutie návrhu.

Je teda zrejmé, že akýkoľvek peňažný nárok voči odporkyňi v súvislosti s ÚZ je nedôvodný. Ak by úmyslom pôvodného majiteľa zmenky nemalo byť s poukazom na vtedajšie znenie § 17 zákona č. 191/1950 Sb. vylúčenie možnosti skúmania vzťahu, v súvislosti s ktorým došlo k vystaveniu zabezpečovacej zmenky, pôvodný majiteľ zmenky by postúpil pohľadávku vyplývajúcu z úverového vzťahu zmluvou o postúpení pohľadávky. To by však znamenalo, že by odporkyňi zostali zachované námietky (ktoré mala voči spoločnosti POHOTVOSTĚ, s.r.o.) aj voči nadobúdateľovi pohľadávky a súd by pri uplatnení pohľadávky mohol preskúmať dôvodnosť pohľadávky aj z pohľadu toho, či zmluva o úvere spĺňa požiadavky ZoSÚ. Vtedy by musel konštatovať, že v danej veci zmluva neobsahovala viaceré zákonom požadované náležitosti pre zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ako už bolo uvedené. Ak sa však previedla len zmenka, citovaný § 17 ZZaŠ v znení účinnom do 23.12.2015 námietky ohľadne pôvodného vzťahu zásadne vylučoval (okrem prípadu, ak je preukázané, že majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka).

Tunajší súd už v predchádzajúcom rozsudku konštatoval a opätovne (tak ako to poukázal aj NS SR v stanovisku) zdôrazňuje, že ak právna norma dovoľuje určité chovanie a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto chovanie nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktorý je jeho zneužitím, tak súdy nemôžu poskytnúť ochranu, pretože by to bolo v rozpore s ust. § 3 OZ a najmä s čl. 36 Listiny (Nález Ústavného súdu ČR IV. ÚS 457/10 zo dňa 18.07.2013).

S poukazom aj na uvedený náleží súd konštatuje zneužitie práva ako zo strany spoločnosti POHOTOVOST', tak aj zo strany navrhovateľa. Správaniu sa uvedených subjektov nemožno z toho dôvodu poskytnúť ochranu a teda priznať navrhovateľovi z výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím (zákaz zneužitia práva je silnejší, než dovolenie dané právom) nejaké plnenie čo aj len sčasti. To, že nielen spoločnosť POHOTOVOST', ale aj navrhovateľ vedome konali na škodu odporkyne ako dlžníka z indosovanej zmenky, súd vyvodzuje z údajov na zmenke v hornej časti vpravo, kde je uvedené číslo úverovej zmluvy a z už naznačených okolností svojich vzťahov navrhovateľa k remitentovi (zmienené personálne súvislosti a všeobecné povedomie o spoločnosti POHOTOVOST' a o jej hlavnom faktickom predmete činnosti). Teda aj navrhovateľ musel vedieť, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu. V danom prípade je dané vedomé konanie navrhovateľa na škodu odporkyne a ide z jeho strany o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 OZ predstavujúci zneužitie práva, práva indosovať zmenku, ktorá mala (len) zabezpečovať záväzok odporkyne z ÚZ ako spotrebiteľskej zmluvy.

Tunajší súd už v predchádzajúcom rozsudku uviedol, že niet logického dôvodu, prečo by sa spotrebiteľom mala poskytovať ex offio právna ochrana pri spotrebiteľských pohľadávkach, avšak ako náhle sa takejto pohľadávke majúcej základ v spotrebiteľskej zmluve dostane zhmotnenia v podobe zmenky, mal by byť z tejto ochrany vylúčený vzhľadom na prísnu formálnosť ZZaŠ, ktorý sa stal súčasťou nášho právneho poriadku v dodnes nezmenenej podobe niekoľko desaťročí predtým, ako sa vyvinulo do dnešnej podoby spotrebiteľské právo. To, že aj v takýchto prípadoch ako je tento, kedy si navrhovateľ uplatňuje práva zo zmenky, musí byť ex offio súdom poskytnutá spotrebiteľovi právna ochrana, aká sa predpokladá v spotrebiteľských vzťahoch bez ohľadu na špecifiká konkrétneho súdneho konania (tu iniciovaného podľa nariadenia) vyplýva jednoznačne z uvádzaného stanoviska NS SR.

Okrem toho, tunajší súd z úradnej povinnosti prihliadol aj na neplatnosť Dohody o vyplnení zmenky, a to z dôvodu, že táto bola uvedená len vo všeobecných obchodných podmienkach (v ich čl. 17) a nie v samotnej zmluve o úvere. Podľa nálezov Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3512/2011 zo dňa 11.11.2013 (z ktorého, vzhľadom na obdobnú právnu úpravu spotrebiteľského práva, možno vychádzať aj v slovenskej aplikačnej praxi) v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednanie zakladajúce právo na zmluvnú pokutu, rovnako aj rozhodcovská doložka, zásadne nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných obchodných podmienok, ale len súčasťou samotnej spotrebiteľskej zmluvy, teda listiny, na ktorej spotrebiteľ pripája svoj podpis. Z odôvodnenia nálezov (bod 30) vyplýva, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, na rozdiel napríklad od obchodných zmlúv majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru a naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skrýval dodávateľ dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že pozornosť spotrebiteľa najskôr uniknú (napríklad rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute). Ak tak dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu.

Dohoda o vyplnení zmenky má rozhodne takú právnu dôležitosť ako napríklad rozhodcovská doložka, pričom takéto dohody by nemali byť vo VOP a ak sú, podľa záverov citovaného nálezov, právu vykonávanému podľa tejto nemožno priznať právnu ochranu. Ak potom pôvodný majiteľ zmenky dohodu o vyplnení zmenky zakomponoval (len) do VOP, nepočínal si poctivo a s vyplnenou zmenkou potom nemožno spájať právne účinky. K rovnakému záveru by súd dospel aj vtedy, ak by aplikoval § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý pre platnosť právneho úkonu predpokladá existenciu vôle v potrebnej kvalite. Ak bola dohoda o vyplnení zmenky obsiahnutá len vo VOP, hovoriť o tom, že vôľou odporkyne bolo (súčasne so zmluvou o úvere) uzavrieť aj takúto dohodu o vyplnení zmenky nemožno, resp. ak možno, tak len s výraznými pochybnosťami.

Zhrnúc doteraz uvedené, keďže z vykonaného dokazovania vyplýva, že odporkyňa úver, ktorý bol zabezpečený zmenkou vrátila (s preplatením o 40,- Eur), akýkoľvek nárok zo zmenky je voči nej nedôvodný, nehovoriac o tom, že zmenka bola vyplnená na základe neplatnej dohody a zo strany navrhovateľa a jeho právneho predchodcu došlo k zneužitiu výkonu práva.

Z týchto dôvodov súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol.

Vzhľadom na výsledok sporu bola vo veci úspešná odporkyňa, ktorej by vznikol nárok na náhradu trov konania s poukazom na ust. § 142 ods. 1 OSP. Keďže zo spisu jej vznik trov nevyplýva a žiadne si ani neuplatnila, súd jej právo na ich náhradu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Dolný Kubín (§ 201, 204 ods. 1 OSP v spojení s čl. 17 nariadenia).

V odvolaní sa musí okrem všeobecných náležitostí podania stanovených v § 42 ods. 3 O.s.p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, jeho datovania a podpísania) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).

Okresný súd Dolný Kubín
27. apríla 2016

JUDr. Jana Veselá
samosudkyňa